

Socialdepartementet  
103 33 STOCKHOLM

## **Betänkandet Möjlighet att leva som andra – Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)**

Västra Götalandsregionen har beretts tillfälle att avge remissyttrande över rubricerade betänkande. Ytrandet avges av hälso- och sjukvårdsutskottet.

### **Sammanfattning**

Västra Götalandsregionen välkomnar förslaget att LSS ska finnas kvar som rättighetslag för personer med omfattande stödbehov till följd av stora och varaktiga funktionsnedsättningar. LSS har stor betydelse för personer med funktionsnedsättning och deras möjlighet till delaktighet i samhället. Det är också positivt att utredningen betonar att lagen avser sociala tjänster så att skillnaden mellan insatser enligt LSS och enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) bli tydligare. Utredningen har gett stort utrymme till det ursprungliga uppdraget om personlig assistans. Det finns andra delar bland uppdragen där en mera noggrann genomgång och konsekvensanalys hade varit önskvärt. Västra Götalandsregionen har granskat betänkandet och begränsat yttrandet till de delar som berör regionens ansvar. Nedan följer några av förslagen som regionen särskilt vill kommentera.

### **4.4 Personkretsen**

I betänkandet föreslås att den nuvarande personkretsen med dess tre grupper i princip ska bestå, att i personkrets 1 ändra "autism och autismliknande tillstånd" till "autismspektrumtillstånd", att närmare precisera vilka diagnoser som ingår i autismspektrumtillstånd samt att sätta gränsen till nybeviljande av insatser enligt LSS till 65 år. Utredningen kommenterar att det ligger inom de handikappolitiska intentionerna att utgå från en behovsbedömning hellre än diagnos så som man beskriver personkretsens grupp 3. Kommittén beskriver också tolkningssvårigheter ute i verksamheterna avseende bedömningen av persongrupp 3. Det hade varit önskvärt om man i betänkandet hade preciserat behoven i persongrupp 3 för att minska tolkningssvårigheterna och för att bereda vägen för en mera behovsfokuserat beskrivning av hela personkretsen i enlighet med de handikappolitiska målen.

En åldersgräns på 65 år för nybeviljande av insatser enligt LSS ligger inte i linje med de handikappolitiska målen. Det borde vara funktionsnedsättningen och behoven denna kan resultera i som är avgörande, inte när i tiden funktionsnedsättningen uppstår. Det kan finnas funktionsnedsättningar som är en konsekvens av ett normalt åldrande men likaväl kan en person över 65 år få funktionsnedsättningar som inte är en del av ett normalt åldrande och där specifik kunskap om funktionsnedsättningar är avgörande för att kunna ge rätt stöd och inte specifik kunskap om äldre personer.

#### 4.5 Ett barnperspektiv i LSS

Västra Götalandsregionen ställer sig positiv till förslagen som syftar till att stärka barnens ställning. Västra Götalandsregionen arbetar aktivt med att implementera barnkonventionen i Västra Götalandsregionens verksamheter och välkomnar de föreslagna åtgärderna som ska säkerställa barnets rätt till information, att komma till tals osv.

I betänkandet lämnas också följande förslag: *”En obligatorisk registerkontroll införs av personer som ska arbeta som personliga assistenter åt barn och unga. Kravet på registerkontroll ska dock inte omfatta den som är vårdnadshavare för den assistansberättigade. Motsvarande registerkontroll införs också för den som söker anställning i annan verksamhet enligt LSS. Den som erbjuds anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande ska lämna registerutdrag.”*

Västra Götalandsregionen är i grunden positiv till förslaget. Det hade dock varit önskvärt att även belysa de stora konsekvenserna för verksamheter som ger insatsen råd och stöd, vilket man inte har gjort i betänkandet. Lagförslaget påverkar stora delar av hälso- och sjukvården, exempelvis barn- och ungdomshabiliteringen, barnkliniken och barn- och ungdomspsykiatrien, som alla kan tillhandahålla insatsen råd och stöd.

#### 4.6 Prioriterade utvecklingsområden inom och utom LSS

Utredningen gör bedömningen att regeringen bör uppmärksamma balansen mellan handikappolitikens olika delar, dvs. individinsatserna och de generella insatserna och att år 2010 är en lämplig tidpunkt för en samlad bedömning av hur handikappolitiken bör utvecklas. För personer med funktionsnedsättning är det av stor vikt att det finns ett välfungerande samspel mellan individstöd och samhällsinsatser. Regionfullmäktige i Västra Götaland har exempelvis gett styrelsen för handikappverksamheten (vars verksamheter bedriver individstöd) och handikappkommittén (som arbetar med tillgänglighets- och delaktighetsfrågor) ett budgetuppdrag för 2009 om att utveckla former för en kunskapsöverföring mellan habilitering och arbetet för en generellt god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Utredningen har i juni 2006 fått ett tilläggsdirektiv om att tydliggöra hur LSS fungerar som redskap för att uppnå de handikappolitiska målen. Västra Götalandsregionen anser att det hade varit önskvärt med en mera djupgående analys om hur LSS kan bidra till ett förbättrat samspel med de generella samhällsinsatserna. Det saknas också konkreta förslag på hur utvecklingen kan drivas framåt och förslag på områden som särskilt skulle kunna belysas när regeringen ska uppmärksamma balansen mellan handikappolitikens olika delar.

I betänkandet görs också bedömningen att förutsättningarna inom hjälpmedelsområdet och brister i fråga om kompetens och förskrivningsmöjligheter bör uppmärksammas

särskilt i tillsynen av hälso- och sjukvården. Västra Götalandsregionen beklagar att denna bedömning enbart bygger på en rapport om IT-baserade hjälpmedel i hemmet, vilket enbart avser en mindre del av all hjälpmedelsförskrivning. Inom hälso- och sjukvården arbetar man aktivt med bland annat kompetensutveckling av personal som förskriver personliga hjälpmedel. I Västra Götaland följer regionens verksamheter och samtliga 49 kommuner samma regelverk och har ett ständigt pågående samarbete för att höja kompetens och driva utvecklingen framåt.

### **6.3 Behov**

I betänkandet föreslås vidare att *”Dubbel assistans ska beviljas först efter att möjligheterna att tillgodose behoven genom hjälpmedel och bostadsanpassningar har prövats.”*

Även här anser Västra Götalandsregionen att förslaget är för lite genomarbetat och att en konsekvensanalys saknas. HSL är en skyldighetslag där varje sjukvårdshuvudman själv bestämmer vad som förskrivs som hjälpmedel. Bostadsanpassning är ett kommunalt ansvar och försäkringskassan ansvarar tillsammans med arbetsförmedlingen för arbetstekniska hjälpmedel. Under dessa förutsättningar finns det stor risk att förslaget ovan leder till gränsdragningsvårigheter där i slutändan brukaren hamnar i kläm. Västra Götalandsregionen vill påpeka att ett bättre genomarbetat förslag hade haft större chanser att bli ett framgångsrikt förslag. Utredningen anser att förslaget leder till en besparing. Att tala om en omfördelning/kostnadsförskjutning hade kanske varit mera rättvisande och en noggrann beräkning av de ökade kostnaderna för hjälpmedelsförskrivning hade varit önskvärt.

Utredningen föreslår att regeringen borde undersöka möjligheterna till en gemensam finansiering av stat och landsting av personlig assistans som utförs i nära anslutning till sjukvård. Västra Götalandsregionen anser att förslaget är för lite belyst och anser därför att det inte är möjligt att ta ställning i frågan.

Västra Götalandsregionen välkomnar förslaget att förlänga den tidsperiod som en assistansberättigad i vissa fall kan ha med sin personliga assistent under sjukhusvistelse. Förslaget ger större trygghet för den enskilde och underlättar samarbetet mellan brukare, personal inom hälso- och sjukvården och personlig assistans.

### **7.4 Stöd och service i ordinärt boende**

Utredningen föreslår att insatsen ledsagarservice tas bort ur lagen. Man betonar också att det behövs ytterligare klagöranden om vilket stöd personer med dövblindhet kan ges enligt LSS, framförallt i samband med vardagstolkning. Västra Götaland håller med om att det är av yttersta vikt att ytterligare belysa och noggrant utreda problematiken. Västra Götalandsregionen är gärna beredd att aktivt delta i ett sådant arbete.

### **7.5 Sysselsättning**

Sysselsättning och rätten till arbete är av särskilt stor vikt för personkretsen. Västra Götalandsregionen välkomnar den noggranna analysen kommittén har gjort.

### **7.6 Personligt stöd och individuell planering**

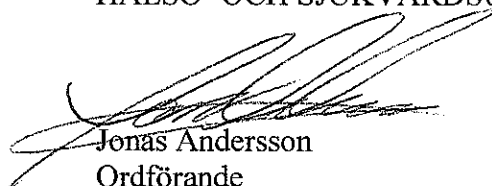
Utredningen föreslår följande: *”Insatsen råd och stöd ska benämnas särskilt expertstöd för att tydligare avgränsas mot annat personligt stöd. Insatsens kärna ska vara kunskapsstöd åt den enskilde.”*

Förslaget är ett förtydligande som mycket bättre motsvarar dagens verklighet. Men även om det tydligt framgår att behandlingsinsatser som utförs av hälso- och sjukvården inte ska kunna fås som särskilt expertstöd inom LSS är dock innehållet i tjänsten fortfarande oklart och det hade behövts ytterligare preciseringar.

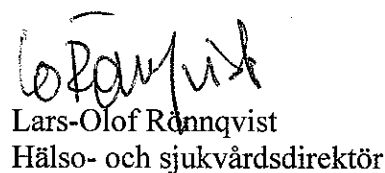
Det föreslås också en minskning av det riktade statsbidraget till landstingen som ska ingå i det generella statsbidraget till landstingen.

Västra Götalandsregionen är positiv till att det riktade statsbidraget ska ingå i det generella statsbidraget. Däremot tillbakavisar Västra Götalandsregionen förslaget att minska bidraget. Visserligen beskriver kommittén att landstingen inte använder hela summan till råd och stöd för personkrets 3, en del av pengarna används exempelvis för habilitering och psykiatri. Det är dock just denna möjlighet att fördela pengarna själv som möjliggör för landstingen att kunna ge samma insats till personkretsen antingen genom LSS eller genom HSL, utifrån patientens/brukarens bästa, utan administrativa omvägar.

#### HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUTSKOTTET



Jonas Andersson  
Ordförande



Lars-Olof Rönqvist  
Hälso- och sjukvårdsdirektör